

Hulpmiddel sensibiliserende stoffen/allergenen

Wat zijn sensibiliserende stoffen?

Sensibiliserende stoffen (ook wel allergenen genoemd) zijn stoffen die een allergische reactie bij mensen kunnen oproepen. Voor enkele allergenen is een wettelijke grenswaarde vastgesteld. Er is geen veilige drempelwaarde voor allergenen.

Een allergie is een te sterke, specifieke reactie van het afweersysteem op lichaamsvreemde stoffen. Allergenen (sensibiliserende stoffen) komen het lichaam binnen, waarna het immuunsysteem ze onschadelijk probeert te maken met een 'overdreven' allergische afweerreactie. Een bekend voorbeeld is hooikoorts, waarbij het allergeen (graspollen) wordt ingeademd. Ook via huidcontact kan een allergische reactie optreden. Een voorbeeld hiervan is nikkel-allergie. Op de werkplek kunnen allergenen zowel via de huid, als via de luchtwegen, tot werk gerelateerde allergieën leiden. Nadere informatie over allergenen kunt u vinden op de website van het NKAL (<https://www.nkal.nl/content/leidraad-allergenen>).

Relevante blootstellingsroutes voor werkplekallergenen zijn inademing van stofdeeltjes, rook/nevels en gassen/dampen, maar ook direct of indirect contact met de huid en slijmvliezen. Denk bij huidcontact dus ook aan verneveling/spatten; of contact met verontreinigde gereedschappen, oppervlakken of werkstukken.

Waar komen sensibiliserende stoffen voor?

Enkele bekende voorbeelden van sensibiliserende stoffen zijn hieronder ter illustratie genoemd:

- bouw: componenten van epoxyhars (o.a. gebruikt in kunststof vloeren), isocyanaten (een component van puur schuim), stof van houtsoorten (western red cedar), metalen in houtverduurzamingsmiddelen;
- persoonlijke verzorging: acrylaathars (bijv. in nagelsalons), haarkleuring, permanent, blondering (kappersbranche);
- agrarisch, natuur en dieren: diverse soorten pollen, urine van ratten en muizen (o.a. proefdierwerkers);
- voedingsmiddelen: melkverwerkende industrie, bakkerijen, granen, kruiden en specerijen, sappen van planten/groente
- schoonmaak: enzymen in reinigingsmiddelen

Hoe kun je sensibiliserende stoffen herkennen?

Verpakte producten, als deze sensibiliserende componenten bevatten, zijn dan op de verpakking en in het VIB herkenbaar als allergeen-bevattend product. Hiervoor zijn 2 specifieke H-zinnen en een EUH-zin aangewezen. Inhalatieallergenen moeten worden gekenmerkt met de waarschuwingszin H334 "Kan bij inademing allergie- of astmasymptomen of ademhalingsmoeilijkheden veroorzaken" en huidallergenen met H317 "Kan een allergische huidreactie veroorzaken". Verder kan EUH208 worden gebruikt: "Let op: bevat <naam van de sensibiliserende stof>. Kan een allergische reactie veroorzaken."

H-zinnen die duiden op irriterende of sensibiliserende eigenschappen

H334: Sensibiliserend voor de ademhalingswegen

H317: Sensibiliserend voor de huid

Onverpakte producten, met name diverse natuurlijke stoffen, kunnen ook sensibiliserende componenten bevatten. Deze stoffen zijn niet te herkennen aan een H-zin. Dit kan bijvoorbeeld gaan om eiwitten of enzymen, die voorkomen in materialen zoals meelstof, houtstof, levensmiddelen, huidschilfers en uitwerpselen van dieren, maar ook enkele biologische agentia (bijv. sommige schimmels of schimmelsporen).

Wat moet u doen als bedrijf?

Er zijn duidelijke verschillen tussen medewerkers in de gevoeligheid voor sensibiliserende stoffen. U als werkgever moet het volgende doen:

- zich realiseren dat er sensibiliserende stoffen binnen uw bedrijf zijn
 - de sensibiliserende stoffen proberen te vervangen of de blootstelling aan deze stoffen te beheersen en
 - een grenswaarde voor de sensibiliserende stoffen vaststellen.
- Verder zoals voor alle stoffen geldt waarmee wordt gewerkt, is het belangrijk een deskundige van de arbodienst/bedrijfsarts te betrekken en een arbeidsgezondheidskundig onderzoek aan te bieden.

U kunt als werkgever ook letten op het gedrag van de medewerkers binnen uw bedrijf. Als u uw werknemers regelmatig aan hun neus ziet wrijven of uw werknemers moeten veel krabben of hebben rode ogen, kan dit duiden op een allergische reactie.

U kunt dan nagaan of er stoffen binnen uw bedrijf zijn die deze mogelijke allergische reactie veroorzaken, bij twijfel kunt u uw medewerker ook vragen zich te laten onderzoeken door de bedrijfsarts. De bedrijfsarts kan hierbij gebruik maken van een periodiek arbeidsgezondheidskundig onderzoek (PAGO).

Naast de algemene gevaarlijke stoffenwetgeving, zijn er 2 specifieke aanvullende eisen op het gebied van sensibiliserende stoffen. Dit betreft art. 4.105 en art. 4.5 van het arbobesluit. Het eerste is het recirculatieverbod: het is verboden om afgevoerde lucht opnieuw op dezelfde arbeidsplaats in circulatie te brengen. Het tweede artikel is het verbod om jeugdigen met sensibiliserende stoffen te laten werken.